

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Даниела Попова,

относно дисертационен труд на тема:

**„ПРОУЧВАНЕ ВЪРХУ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА КИНЕЗИТЕРАПИЯТА
ЗА ТЕРАПЕВТИЧНО ПОВЛИЯВАНЕ ПРИ БОЛНИ С МОЗЪЧЕН
ИНСУЛТ В ХРОНИЧЕН ПЕРИОД“**

представен от:

Данче Василева

**научен ръководител: доц. Даниела Любенова, доктор
за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ по
научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и
спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура),
професионално направление 7.4. Обществено здраве, към катедра
„Кинезитерапия и рехабилитация“, НСА, София.**

Мозъчният инсулт е социално значимо заболяване, характеризиращо се с висока болестност и смъртност, причиняващо тежка инвалидност в целия свят. По данни на Евростат, България е в челните места по заболяемост. Преобладават случаите на остър исхемичен мозъчен инсулт, а при преживелите пациенти инвалидността достига до 50 - 75%.

Кинезитерапията продължава да бъде един от основните терапевтични подходи при лечението на мозъчния инсулт.

В настоящия дисертационен труд е разработена и апробирана собствена методика, базирана на основните принципи на съвременната неврорехабилитация, а именно: да бъде индивидуална, интензивна и специфично ориентирана – съобразена и адаптирана спрямо индивидуалните потребности на болния; реализирана с активното участие на пациента и неговото семейство. Програмата е изготвена и съобразена с нуждите на болния през целия му живот за възстановяване и повлияване на късните усложнения от болестта.

Предвид горепосоченото, а също така и нарастващата тенденция за възникване на мозъчни инсулти в по-млада възраст, както и високият процент на инвалидност при това заболяване, смятам, че темата на представения дисертационен труд е особено актуална.

Настоящата разработка е изложена в обем от 161 стандартни машинописни страници. Тук са включени и библиографията от 228 литературни източника /37 на кирилица и 190 на

латиница и 1 уеб сайт/, както и приложения. Трудът е много добре онагледен с 14 таблици и 13 фигури.

Литературният обзор е разработен в пряка връзка с темата на проучването. В него се анализират причините за социалната значимост на мозъчния инсулт. Отразени са етиологията и клиничната картина на заболяването, както и рисковите фактори. Представени са основните принципи на съвременната неврорехабилитация, отделено е специално внимание на влиянието на кинезитерапията върху ортостатичната реактивност, походката, равновесните способности, функционалната независимост. Всичко това показва верния научен подход на авторката към изучавания проблем и подпомага извеждането на правилна работна хипотеза.

Целта на изследването и задачите са формулирани точно и ясно, което осигурява систематичен подход при провеждане на проучването.

Научният експеримент е проведен за период от 3 години (2012-2015 г.). в кабинет по кинезитерапия във Факултета за медицински науки при Университет „Гоце Делчев“ - гр. Щип, Р Македония и в Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация – Панчарево ЕООД, София. Изследвани са 67 пациента с мозъчен инсулт в хроничния период, които са разпределени в две групи – експериментална (ЕГ) и контролна (КГ). Контингентът в двете групи е сходен по пол, възраст и хомолатерален двигателен дефицит, което позволява правилното статистическо сравняване на резултатите.

Експерименталната група включва 56 болни, на които е прилагана специализирана кинезитерапевтична методика в продължение на 10 дни, след което те продължават да изпълняват в домашни условия същата, но адаптирана програма от упражнения за период от 1 месец. Контролната група обхваща 11 болни, лекувани по рутинния начин със стандартна кинезитерапевтична методика само в рамките на 10 дни.

Методите на изследване и приложените кинезитерапевтични средства са подбрани точно, описани са ясно и задълбочено.

Методиката на кинезитерапия е много добре представена и отразява методическите особености за практическо приложение на включените движения в СКТМ, подробно са отразени методическите указания, касаещи двигателното обучение: затруднения при контрол на раменен пояс, тялото и таза по време на ходене, а също и особеностите, касаещи отделните фази на ходенето. Смятам, че прилагането на адаптирана програма за самостоятелно изпълнение в домашни условия е важно условие за постигане на по-добри функционални резултати.

Резултатите са добре онагледени и кореспондират с поставените задачи. Анализирани са коректно, като са приложени подходящи статистически методи. Въз основа на получените резултати и обсъждането им са направени пет извода. Публикациите и научните съобщения във връзка с дисертационния труд са общо 10. Приносите с научно-теоретичен и практически характер са общо пет на брой. Приносите са с реална полза и приложение за ежедневната практика. Искам специално да отбележа най-съществените от тях, без да омаловажавам останалите.

1. За първи път в България и Македония е разработена СКТП, адаптирана за продължително домашно приложение при болни с хронична хемипареза след едностранен супратенториален мозъчен инсулт, която се основава на съвременните принципи на неврорехабилитацията.

2. Разработено е практическо ръководство за приложение на СКТМ в домашни условия, предназначено за болни с хронична хемипареза след едностранен мозъчен инсулт.

Поздравявам докторантката, както за избора на тема, касаеща тежка за изследване и лечение нозология, така и за положените усилия за разработването на този труд.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и демонстрира способност за самостоятелни научни изследвания. Нейният личен принос в проведеното научно изследване и постигнатите резултати са безспорни. Това, което авторката предлага, е оригинална разработка, която отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски“. Затова си позволявам да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Данче Василева образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура), в професионално направление 7.4. Обществено здраве, към катедра „Кинезитерапия и рехабилитация“, НСА, София.

Гласувам с положителен вот.

София, 12 април 2016 г.

Изготвил становището:

Доц. Даниела Попова, доктор

